

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение муниципального образования
«Кошехабльский район» «Средняя общеобразовательная школа №3 имени Первого
Президента Республики Адыгея Джаримова Аслана Алиевича»

РАССМОТРЕНО

На заседании педагогического
совета

Протокол №1

от «31»августа 2023г

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора по УВР

 С.Б.Кueva

от «01»сентября 2023г

УТВЕРЖДЕНО

Директор МБОУ СОШ №3

 С.Ю.Хасанова

Приказ №66

от «01»сентября 2023г

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Родная (адыгейская) литература»

(базовый уровень)

для обучающихся 6 класса

Егерухай

2023

Федеральнэ къралыгъо гъэсэныгъэ стандартым елъытыгъэу гъэпсыгъэ
ушьыйхэр

АДЫГЭ ЛИТЕРАТУРЭР

Я 6-РЭ КЛАСС

Ущызгъэгъуаз

Федеральнэ къралыгъо гъэсэныгъэ стандартыр гурыт еджаплэмклэ программэм ыльапсэу щыт. Адыгэ литературэр гуманитарнэ предмет шъхьалэу Адыгэ Республикэмклэ гурыт еджаплэхэм ачлэлъхэм ащыщ.

Адыгэ литературам изэгъэшлэн гурыт еджаплэмклэ мурадэу кыгъэгъуцухэрэр:

- КӀэлэеджакӀохэм адыгэ литературэм ипроизведениехэм яшӀуагъэкӀэ ягушьхъэ лэжыгъэ ибаигъэ хэхъоныгъэхэр фэхъунхэр, дэгъумрэ дэимрэ кыгурылӀонхэр; Россием, Адыгеим, нэмыкӀ хэгъэгухэм ащыпсэурэ цӀыф лъэккӀэ зэфэшъхьафхэм якультурэ лытэныгъэ афашӀы хъунхэр;

- КӀэлэеджакӀохэм яхудожественнэ-творческэ ыкӀи шӀныгъэ (познавательнэ) гупкӀагъэ хэхъоныр, художественнэ произведениехэм яджэхэ хъумэ эмоциональнэ фыщытыкӀэ фырялэ хъуныр, гущылэм эстетическэ екӀолӀакӀэ фырялэ хъуныр; учебнэ ыкӀи научнэ шӀэныгъэхэр къэзытрэ текстхэм лӀоф адашӀэнымкӀэ кыулайныгъэхэр кӀалэкӀлэхъанхэр;

- ТхакӀэ, еджакӀэ ыкӀи коммуникативнэ культурэ кӀалэкӀлэхъаныр.

Адыгэ литературэм икурс учебнэ планым чӀыплэу щуубытырэр

Адыгабзэмрэ литературэмрэ япрограммэ я 6-рэ классымкӀэ адыгэ литературэм иурокхэмкӀэ илъэсым телытагъэу сыхь. 35-рэ къеты, тхэмафэм - сыхь. 1.

Базиснэ учебнэ планэу еджаплэхэм кыыхахырэм елъытыгъэу сыхъат пчъагъэу предметымкӀэ ялэщтыр зэфэшъхьафын ыльэкӀыщт.

Предметэу «Адыгэ литературэм» пшӀэрылъ шъхьалэу илэр бгъу пстӀумкӀи кӀэлэеджакӀор гъэсагъэ хъуныр ары.

Гурыт еджаплэм кӀэлэеджакӀохэм адыгэ литературэр зэрэщызэрагъэшлагъэм ишӀуагъэкӀэ личностнэ, метапредметнэ ыкӀи предметнэ зэфэхъысыжъхэр алэкӀлэль мэхъух.

Личностнэ зэфэхъысыжъхэр

Еджэным мэхъанэу илэр кыгурылӀошт: иеджэнкӀэ хэхъоныгъэу ышӀын ыльэкӀыщтхэмкӀэ, адрэ предметхэр кыӀэкӀлэхъанхэмкӀэ, къэзыуцухьэрэ дунаир ришӀыкӀынымкӀэ.

Художественнэ литературэр икӀу фэдизэу кыгурылӀоу, зеджагъэм эмоциональнэу тегущылэн ыльэкӀэу, зыдэгущыӀрэм еплъыкӀэ шъхьафэу илэм лытэныгъэ фишӀэу хъушт.

Адыгэ Республикэм икультурэ, итарихъ, адыгэ писательхэм поэтхэм атхыгъэ произведениехэм нэӀуасэ афэхъушт, дэгъур, дэир кыгурылӀоу этическэ еплъыкӀэхэр илэ хъуштых.

Ищылэныгъэклэ лахьылныгъэм, унагъом, ныбджэгъуныгъэм, шлульэгъуныгъэм, зэделэжым, зэгурылоныгъэм, лытэныгъэ зэфэшлыжыным ямэхьанэ егупшысэ хьушт, ежь нахьыжъхэми илэгъухэми зэрафыщытышт, зэрадэгущылэшт шыклэхэр кыыхыщтых, литературнэ геройхэр зэрэклорэ шыклэхэм нравственнэ-этическэ шапхьэхэр арихьыллэхэзэ уасэ афишлын ыльэклэу хьушт.

Художественнэ произведениехэм яджэныр шу ыльэгъушт, игупшысаклэ нахь куоу, идунэеплыклэ нахь шьуамбгъоу хьушт, ежь еплыклэ гъэнэфагъэхэр илэ хьущтых.

Гурыт еджанлэр къаухы зыхьуклэ клэлэеджаклохэм еджэклэ компетентность ялэ хьушт (текстым еджэхэу, заджэхэрэр къагурылоу), ежь-ежьырэу еджэнымклэ универсальнэ действиехэр афэхьущтых.

Клэлэеджаклохэр псынклэу еджэхэу, заджэхэрэр (зэдэлухэрэр) къагурылоу, интерпретацием иамалхэр агъэфедэшъухэу, художественнэ, научнэ тхыгъэхэр зэхафын (анализ) ашлын альэклэу хьущтых. Гуцылалэхэр, компьютерыр агъэфедэшъоу, творческэ лофшлэнхэр агъэцак!эу хьущтых.

Зэфэшъхьаф коммуникативнэ ситуациехэм, диалогым исэлэ этикетыр кыдалытэзэ хэлэжьэнхэ альэклышт, произведениеу зэджагъэхэр зэхафынэу, тегущылэнхэу зэрагъэшлэшт. Монологическэ кылотыклын мыинхэр произведением (геройхэм, хьугъэ-шлагъэхэм) ехьылагъэу текстым иплан елытыгъэу жэрылоклэ изэклэлыклуаклэ кыралотыклышъоу, къэзлотэрэ текст мыинхэр ежь-ежьырэу зэхагъэуцошъоу, езбырэу усэхэр зэрагъэшлэн альэклэу хьущтых. Ялэгъухэм, янэ-ятэхэм, клэлэегъаджэхэм апашъхэ плакатхэр, аудио-видеоиллюстрациехэр, видеосюжетхэр, анимациехэр агъэфедэхэзэ кыцыгущылэнхэ альэклэу есэщтых.

Метапредметнэ зэфэхьысыжъхэр

• Клэлэеджаклом коммуникативнэ лоф шлаклар кылэклэхьашт, нэбгырэ заулэу (группэу) лоф зэдэшлэным хабзэу хэлхэр ыкли мэхьанэу илэр кыгурылощтых.

• Ищыклэгъэ информацием лыхьун, кыгъотын ыльэклэу хьушт (Интернетри хэтэу).

• Художественнэ произведениер анализ ыкли интерпретацие ышлынхэмклэ шлэныгъэ шэпхэ шъхьалэу рихьыллэштхэм яалгоритм кылэклэхьашт.

• Зэджагъэм ехьылагъэу иеплыклэхэр кырилотыклышъухэу, зеклоклэ хэбзэ гъэнэфагъэу обществэм хэлхэр кыгурылохэу хьушт.

Предметнэ зэфэхьысыжъхэр

• Еджэным мэхьанэу ыкли мурадэу илэхэр кыгурылощтых.

Текст зэфэшъхьафхэр зэхьылагъэхэр, ямэхьанэ кыгурылощтых (ежъхэр амакэ лоу, амакэ мылоу еджэхэу, е едэлухэу зыхьуклэ), текстхэр зилэужыгъохэр зэхифышъуцтых (художественнэмэ, научнэмэ, учебнэмэ), гупшысэ шъхьалэу хэлъыр ыкли героеу хэтхэр ышлэщтых, произведением

ехыллэгъэ упчлэхэм джэуап кьаритыжьышъун ыльэклышт, зэкълэыкълуаклэу хьугъэ-шлагъэхэм ялэр ыгъэунэфынэу, текстым ехыллагъэу упчлэхэр ежь ыгъэуцун ыльэклынэу зэригъэшлэщтых.

- Монологыр, диалогыр произведением изэхэфынклэ ыгъэфедэщтых.

- Гуцылэм лэф дишлэу, гуцылэм имэхьанэ текстэу зыхэтым елытыгъэу ыгъэнафэу, мурад зыфигъэуцужьэу игуцылалэ хигъэхьо зэпытынэу зэригъэшлэщт.

- Эстетическэ ыкли нравственнэ лъэныкьохэмклэ художественнэ текстым уасэу илэр зэхишлыклышт ыкли кьырилотыклышъушт.

- Авторым иеклолаклэ кьыгурылошт, геройхэм, ахэм язекълуаклэхэм яхыллагъэу ежь иепллыклэхэр кьырилотыклын ыльэклыщтых.

- Ежь иепллыклэу кьырилотыклыхэрэр текстымклэ щысэхэр кьыхьыхэзэ кьыгъэшъыпкъэжьыщтых.

- Зэджагъэхэ тхылым фэгъэхьыгъэ отзыв атхышъушт.

Зэджагъэхэ произведением ехыллагъэу сочинение, изложение мыныщэхэр атхышъущтых.

Календарнэ - тематическэ планирований Адыгэ литератур 6 класс

№ п/п	Темэр	сыхьат пчъагъэр	уахьтэр	
			план	факт
1	Горылуатэхэр. «Саусэрыкьорэ иныжьымрэ»	1		
2	Я 3,4 пычыгьохэм къалуатэрэр	1		
3	Жи Саусэрыкьо нартхэр кьеухьумэ	1		
4	Ве Пшысэу «Зэныбджэгъуиц»	1		
5	Хьаткьо А. Ч»этыужь хьаджэ - ефэнд зызэришлыгьэр»	1		
6	Цэй И. «Тхьаклумкыхьэм ихьадэлус»	1		
7	Клэрэцэ Т. Хьатх Мыхьамэтрэ Анцокьорэ	1		
8	Хьатх М. иобраз			
9	Анцокьорэ Гулэзрэ яобразхэр	1		
10	Пэрэныкьо М. Усэу «Шы лэмакьэ къэлу»	1		
11	Жэнэ Кь. Цылэныгьэм игупчэ итыгь	1		
12	Андырхьое Хьусен дзэ къулыкьум зэрагьэклауагьэр	1		
13	Лыхьужьыр непи кьытхэт	1		
14	Усэу Цыфыр зыкыщылэр	1		
15	Жи Усакло кыли Лыхьужь	1		
16	Ве Жэнэ Кь. иусэхэр	1		
17	Мэщбэшлэ И. «Партизанхэр сакьых»	1		
18	Образ шьхьалэу хэтхэр	1		
19	Партизанкэм ямурад шьхьал	1		
20	Усэу «Ньдэльфыб»з	1		
21	Жи Зэдэгущылэгъу. Бзэм сыщегьалэ	1		
22	Ве Мэщбэшлэ И. иусэхэр	1		
23	Бэрэтэрэ Хь. Усэу «Лыхьжьымрэ ыкьорэ»	1		
24	Еутых А. Хьанашхьорэ Муратрэ	1		
25	Герой шьхьалэу хэтхэр	1		
26	Къумпыл Кь. Усэу «Адыгэ хэку»	1		
27	Къуекьо Н. Усэу «Заор зэрауклыгьэр»	1		
28	Нэхэе Р. Поэмэу «Лыгьэшлал»	1		
29	Я 6 – 16 пычыгьохэр	1		
30	Къуикьо Ш. «Хьанцэгущэм иорэд»	1		
31	Ве Къуикьо Ш. иусэхэр	1		
32	Дэрбэ Т. «Хым иныдж»	1		
33	Я 4,5 пычыгьохэм язэхэфын	1		
34	Усэу «Сызыщыфаем сэгьэбзэрабзэ»	1		
35	Зэфэхьысыжь уплэкьун лофшлэн	1		